

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету туризму
та міжнародних комунікацій
доц., к.геогр.н. Габчак Н.Ф.
«29» січня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТУРОПЕРЕЙТИНГ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Туризм
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Туроперейтинг» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 Сфера обслуговування за спеціальністю 242 Туризм, освітньо-професійна програма «Туризм».

Розробник: проф., д.е.н. Папп В.В., професор кафедри туризму

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри туризму

протокол №6 від 29 січня 2026 р.

Завідувач кафедри проф., д.геогр.н. Машіка Г.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій

протокол №6 від 29 січня 2026 р.

Голова науково-методичної комісії проф., д.геогр.н. Машіка Г.В.

© Папп В.В. 2026 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2026 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Туроперейтинг

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	4
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 5 год. аудиторних – 4 год. самостійної роботи здобувача – 1 год.	8	8
	Лекції:	
	40 год.	18
	Практичні (семінарські):	
	34 год.	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:-	
	-	-
Форма підсумкового контролю: комплексна	Самостійна робота:	
	46 год.	98 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна "Туроперейтинг" спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвинутої особистості, здатної використовувати весь спектр набутих компетентностей для досягнення успіху в конкурентному середовищі. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетентності підвищать конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Програма навчальної дисципліни " Туроперейтинг" відображає комплексний підхід зі створення дієвої системи взаємодії між всіма суб'єктами туристичного ринку: туроператорів, турагентів, підприємств-виробників туристичних послуг з метою створення та реалізації програм туристичного обслуговування.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- формування пакетних та індивідуальних програм туристичного обслуговування з використанням ресурсного потенціалу дестинації;
- формування взаємодії між всіма учасниками туристичного ринку, нормативно-правове забезпечення співпраці;
- моделювання програм туристичного обслуговування за різною метою подорожей, типом клієнтів, наявних туристичних атракцій;
- визначення мотивації подорожей та удосконалення процесів надання туристичних послуг в пакетних турах тощо.

Програмні результати навчання:

Знати:

- сутність категорій «туроперейтинг», «туристичний продукт», «туристичний пакет», «туристична організація», «туристична індустрія»;
- основні технологічні процеси туристської діяльності: виробництво, реалізація, споживання туристських послуг;
- особливості страхування в туризмі;
- технології оформлення, ведення обліку та зберігання туристичної документації;
- визначення прав і обов'язків туристів, умов забезпечення й виконання претензійної роботи в туризмі, параметрів створення турпродукту підприємства, форм активізації туристичної активності;
- умови бронювання туристичного обслуговування;
- організації обліку і контролю надання послуг, оформлення туристичної звітності;
- забезпечення безпеки туристичних подорожей.
- характерні риси автоматизації процесів туристичної діяльності.

Вміти:

- застосовувати аналітичні моделі програм туристичного обслуговування;
- застосовувати нові форми та методи обслуговування в туризмі;
- розробляти та обґрунтовувати основні напрями удосконалення та підвищення ефективності організації роботи суб'єктів туристичної індустрії;
- оформляти туристичні документи, виконання туристичних формальностей;
- набуття професійних знань щодо технології та організації туристичних подорожей.

Предметом курсу виступають основні технологічні процеси туристської діяльності: виробництво, реалізація, споживання туристських послуг.

Відповідно до освітньо-професійної програми 242 «Туризм», вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК 9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна вивчається на IV курсі у II семестрі за даною освітньою програмою.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми 242 «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Когнітивна (пізнавальна) сфера	
Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	ПРН 5
Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.	ПРН 6
Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	ПРН 9
Володіти державною та іноземною (іноземними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	ПРН 11
Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	ПРН 14
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	ПРН21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Туроперейтинг»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти оцінювати та генерувати кон'юнктуру туристичного ринку країни, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері туризму. Здійснювати оцінку регіонального чи локального використання туристичних ресурсів в країні.	ПРН 5
Аналізувати в'їзні та виїзні туристичні потоки в країні, здійснювати оцінку туристичної діяльності, працювати з проектами, планувати і розробляти туристичні маршрути.	ПРН 6
Здатність приймати оптимальні управлінські рішення і вміння застосовувати інформаційні та digital-технології в побудові вектору розвитку регіональних туристичних ринків.	ПРН 9
Вільне володіння однією або декількома іноземними мовами на професійному рівні. Вміння застосовувати навички мовного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПРН 11

Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. Рекламувати та поширювати з туристичною метою історико-культурну спадщину країни.	ПРН 14
---	--------

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- лекція-конференція;
- методи ініціативного самонавчання; інформаційно-рецептивний; ілюстративний; репродуктивний; евристичний.

Для оцінювання знань здобувачів використовуються наступні форми контролю:

1. Усна (відповідь здобувача на окреме питання теми, бесіда під час розгляду проблемного питання, захист презентації або проекту).
2. Письмова (індивідуальна робота, поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).
3. Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з дисципліни «Туроперейтинг» здійснюється на основі результатів модульних контрольних робіт та підсумкового контролю.

Форми (методи) контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: комплексна

Форма модульного контролю: комбінована (тести, письмова, усна)

Форма підсумкового семестрового контролю: усна

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за такими складовими:

- перевірка знань здобувачів на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи.

При оцінюванні знань здобувачів до уваги беруться:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях та вміння аргументувати;
- виконання практичних завдань;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка презентації та її захист;
- підготовка проекту та його захист, тощо.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1, 2)

Поточне оцінювання та індивідуальна робота												Сума
Модуль 1												50
Поточне оцінювання												
T1 36	T2 36	T3 36	T4 36	T5 36	T6 36	T7 36	T8 36	T9 36	T10 36	Презент. 106	Реферат 106	
Модульне контрольне оцінювання №1												50
Разом за модуль 1												100
Модуль 2												50
Поточне оцінювання												
T11 36	T12 36	T13 36	T14 36	T15 36	T16 36	T17 36	T18 36	T19 36	T20 36	Презент. 106	Реферат 106	
Модульне контрольне оцінювання №2												50
Разом за модуль 2												100

Модульний контроль	100
Підсумкове оцінювання (екзамен)	100

Форма модульного контролю – письмова, усна або тестова. Завдання для модульного контролю включає теоретичні питання, що вивчалися згідно програми. Максимальна кількість балів – 50 балів.

Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100 балів.

Допуск здобувача до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті положень.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі за семестр. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий (семестровий) контроль, та критерії оцінювання результатів навчальної роботи здобувачів доводяться до їх відома на початку вивчення дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумковий контроль оцінюється за національною шкалою та дублюється за 100 бальною шкалою з оцінкою ECTS. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів на екзамені здійснюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До підсумкового (семестрового) контролю (екзамену) з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (практичних завдань, індивідуальних, презентацій, рефератів, тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача робить позначку «недопущений».

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Технологія туроперейтингу та турпроекування

Тема 1. Туризм і туристична індустрія як об'єкт управління

Поняття туризму та етапи його історичного розвитку. Туристична індустрія: структура та основні сегменти. Класифікація підприємств туристичної індустрії. Туристичне підприємство як соціально-економічна система. Особливості управління підприємствами туризму. Принципи та функції менеджменту в туристичному бізнесі.

Тема 2. Теоретичні засади туроперейтингу

Туроперейтинг як вид підприємницької діяльності. Об'єкт, предмет та методи туроперейтингу. Еволюція та етапи розвитку туроперейтингу. Види діяльності та функції туроператора. Профіль і спеціалізація туроператорської діяльності. Місце туроперейтингу в структурі туристичного ринку.

Тема 3. Класифікація та типологія туроператорів

Основні критерії класифікації туроператорів. Внутрішні та міжнародні туроператори. Універсальні та спеціалізовані туроператори. Масовий та індивідуальний туроперейтинг. Роль туроператорів у формуванні туристичного продукту. Взаємодія туроператорів з іншими суб'єктами ринку.

Тема 4. Організаційно-економічні відносини туроператора і турагента

Сутність агентського бізнесу в туризмі. Роль турагентств у системі збуту турпродукту. Класифікація та спеціалізація турагентів. Агентські договори та контрактні відносини. Комісійна політика туроператорів. Інтеграційні процеси на туристичному ринку.

Тема 5. Нормативно-правове регулювання туроператорської діяльності

Законодавче забезпечення туристичної діяльності. Ліцензування туроператорської діяльності. Стандарти та регуляторні вимоги у туризмі. Відповідальність туроператора перед споживачем. Захист прав туристів. Державне регулювання туристичного ринку.

Тема 6. Туристичний ринок та механізми його функціонування

Поняття та структура туристичного ринку. Суб'єкти ринку туристичних послуг. Геопросторова організація світового туристичного ринку. Попит і пропозиція на туристичному ринку. Конкуренція в туроперейтингу. Ринкові стратегії туроператорів.

Тема 7. Технологія турпроекування

Сутність і значення турпроекування. Етапи розробки туристичного продукту. Туристичний пакет: склад і структура. Планування маршруту та програми туру. Узгодження туру з постачальниками послуг. Документальне забезпечення турпроекту.

Тема 8. Формування туристичного продукту

Поняття туристичного продукту та його властивості. Асортимент туристичних послуг туроператора. Диференціація та позиціонування турпродукту. Програмний та пакетний туризм. Принципи формування туристсько-екскурсійних програм. Етапи впровадження туристичного продукту на ринок.

Тема 9. Технологія формування асортименту туру

Аналіз потреб та мотивації туристів. Сегментування туристичного ринку. Графоаналітичні моделі програм обслуговування. Планування структури туристичного пакету. Вибір і оцінка постачальників послуг. Переговори та договірний план.

Тема 10. Калькулювання вартості та ціноутворення туру

Собівартість туристичного продукту. Статті витрат туроператора. Методи калькулювання туристичних послуг. Формування ціни туристичного пакету. Знижки, бонуси та акційні пропозиції. Фінансова ефективність туру.

Змістовий модуль 2

Прикладний туроперейтинг

Тема 11. Рецептний туроперейтинг

Сутність і функції рецептного туроперейтингу. Туристичні ресурси та дестинації. Формування програм прийому туристів. Співпраця з місцевими продуцентами туристичних послуг. Організація додаткових туристичних послуг. Каталог пропозицій рецептного туроператора.

Тема 12. Ініціативний туроперейтинг

Поняття та особливості ініціативного туроперейтингу. Оцінка туристичного ринку країни-партнера. Туристичні формальності та міжнародні відносини. Формування інклюзив- та пекідж-турів. Каталог пропозицій ініціативного туроператора. Брендкування та просування турпродукту.

Тема 13. Маркетинг і збут у туроперейтингу

Маркетингові дослідження туристичного ринку. Канали просування туристичного продукту. Формування збутової мережі туроператора. Онлайн- та офлайн-збут турів. Рекламні та PR-інструменти. Управління відносинами з клієнтами.

Тема 14. Консолідований туроперейтинг

Поняття та умови консолідованого туроперейтингу. Світовий ринок туроператорів. Інтегровані структури збуту. Формування блоків місць у готелях і транспорті. Договірне забезпечення співпраці. Переваги та ризики консолідованого бізнесу.

Тема 15. Організація транспортного забезпечення туру

Види транспортного обслуговування в туризмі. Чартерні та регулярні перевезення. Договір чартеру (фрахту). Бронювання транспортних послуг. Взаємодія з транспортними компаніями. Оптимізація транспортних витрат.

Тема 16. Організація готельного обслуговування

Роль засобів розміщення в туроперейтингу. Класифікація готельних підприємств. Бронювання готельних послуг. Отримання блоків готельних номерів. Контрактні умови співпраці. Контроль якості готельного сервісу.

Тема 17. Автоматизовані системи бронювання в туризмі

Поняття та функції систем бронювання. Основні глобальні дистрибутивні системи. Онлайн-бронювання туристичних послуг. Робота туроператора через мережу Інтернет. Інформаційні технології в туроперейтингу. Безпека та захист даних клієнтів.

Тема 18. Якість туристичного обслуговування

Поняття та значення якості туристичних послуг. Споживчі властивості туристичного продукту. Критерії та показники якості обслуговування. Контроль відповідності наданих послуг. Робота з рекламаціями туристів. Експертна оцінка якості туру.

Тема 19. Стратегічний менеджмент у туроперейтингу

Сутність стратегічного управління в туризмі. Стратегічні цілі та місія туроператора. Розробка стратегічного плану підприємства. Корпоративна культура туроператора. CRM-

системи в управлінні туроператором. Інноваційні стратегії розвитку туроператорської діяльності.

Тема 20. Інноваційні стратегії розвитку туроператорської діяльності

Сутність та роль інновацій у туроператорській діяльності. Види інноваційних стратегій у туроперейтингу. Цифрова трансформація як стратегічний напрям розвитку туроператорів. Інноваційні підходи до формування та просування туристичного продукту. Управління інноваційною діяльністю туроператора. Оцінка ефективності інноваційних стратегій у туроператорській діяльності.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	всього	У тому числі		
л		п	с.р.	
Змістовний модуль 1				
Технологія туроперейтингу та турпроекування				
Тема 1. Туризм і туристична індустрія як об'єкт управління	6	2	1	3
Тема 2. Теоретичні засади туроперейтингу	6	2	1	3
Тема 3. Класифікація та типологія туроператорів	6	2	2	2
Тема 4. Організаційно-економічні відносини туроператора і турагента	6	2	2	2
Тема 5. Нормативно-правове регулювання туроператорської діяльності	6	2	2	2
Тема 6. Туристичний ринок та механізми його функціонування	6	2	2	2
Тема 7. Технологія турпроекування	6	2	2	2
Тема 8. Формування туристичного продукту	6	2	2	2
Тема 9. Технологія формування асортименту туру	6	2	2	2
Тема 10. Калькулювання вартості та ціноутворення туру	6	2	2	2
Разом за змістовним модулем 1	60	20	17	22
Змістовний модуль 2				
Прикладний туроперейтинг				
Тема 11. Рецептивний туроперейтинг	6	2	2	2
Тема 12. Ініціативний туроперейтинг	6	2	2	2
Тема 13. Маркетинг і збут у туроперейтингу	6	2	2	2
Тема 14. Консолідований туроперейтинг	6	2	2	2
Тема 15. Організація транспортного забезпечення туру	6	2	2	2
Тема 16. Організація готельного обслуговування	6	2	2	2
Тема 17. Автоматизовані системи бронювання в туризмі	6	2	1	3
Тема 18. Якість туристичного обслуговування	6	2	1	3
Тема 19. Стратегічний менеджмент у туроперейтингу	6	2	1	3
Тема 20. Інноваційні стратегії розвитку туроператорської діяльності	6	2	1	3
Разом за змістовним модулем 2	60	20	17	24
Всього годин:	120	40	34	46

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Тема 1. Туризм і туристична індустрія як об'єкт управління	1
2	Тема 2. Теоретичні засади туropolерейтингу	1
3	Тема 3. Класифікація та типологія туropolераторів	2
4	Тема 4. Організаційно-економічні відносини туropolератора і турагента	2
5	Тема 5. Нормативно-правове регулювання туropolераторської діяльності	2
6	Тема 6. Туристичний ринок та механізми його функціонування	2
7	Тема 7. Технологія турпроекування	2
8	Тема 8. Формування туристичного продукту	2
9	Тема 9. Технологія формування асортименту туру	2
10	Тема 10. Калькулювання вартості та ціноутворення туру	2
Модуль 2		
11	Тема 11. Рецептивний туropolерейтинг	2
12	Тема 12. Ініціативний туropolерейтинг	2
13	Тема 13. Маркетинг і збут у туropolерейтингу	2
14	Тема 14. Консолідований туropolерейтинг	2
15	Тема 15. Організація транспортного забезпечення туру	2
16	Тема 16. Організація готельного обслуговування	2
17	Тема 17. Автоматизовані системи бронювання в туризмі	1
18	Тема 18. Якість туристичного обслуговування	1
19	Тема 19. Стратегічний менеджмент у туropolерейтингу	1
20	Тема 20. Інноваційні стратегії розвитку туropolераторської діяльності	1
	Всього годин:	34

6.4. Самостійна робота

	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Тема 1. Туризм і туристична індустрія як об'єкт управління	3
2	Тема 2. Теоретичні засади туropolерейтингу	3
3	Тема 3. Класифікація та типологія туropolераторів	2
4	Тема 4. Організаційно-економічні відносини туropolератора і турагента	2
5	Тема 5. Нормативно-правове регулювання туropolераторської діяльності	2
6	Тема 6. Туристичний ринок та механізми його функціонування	2
7	Тема 7. Технологія турпроекування	2
8	Тема 8. Формування туристичного продукту	2
9	Тема 9. Технологія формування асортименту туру	2
10	Тема 10. Калькулювання вартості та ціноутворення туру	2
Модуль 2		
11	Тема 11. Рецептивний туropolерейтинг	2
12	Тема 12. Ініціативний туropolерейтинг	2
13	Тема 13. Маркетинг і збут у туropolерейтингу	2
14	Тема 14. Консолідований туropolерейтинг	2
15	Тема 15. Організація транспортного забезпечення туру	2

16	Тема 16. Організація готельного обслуговування	2
17	Тема 17. Автоматизовані системи бронювання в туризмі	3
18	Тема 18. Якість туристичного обслуговування	3
19	Тема 19. Стратегічний менеджмент у туropolерейтингу	3
20	Тема 20. Інноваційні стратегії розвитку туropolераторської діяльності	3
	Всього годин:	46

Індивідуальні завдання

У межах навчальної дисципліни індивідуальна робота здобувача є варіативною і включає наступні завдання:

1. Конспект із теми за заданим планом або планом, який здобувач розробив самостійно.
2. Виконання практичних завдань.
3. Підготовка проектів.
4. Написання аналітичних записок.
5. Підготовка реферату, презентація або есе з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку здобувач узгоджує з викладачем.

Підготовка реферату – один із поширених видів дослідницької роботи здобувачів, що використовується у вищій школі. Даний вид роботи сприяє розвитку у здобувачів нахилу до пошукової, дослідницької діяльності та до творчого розв'язання навчально-виховних завдань освітнього закладу.

Реферат (від. лат. *Refero* – повідомляю, доповідаю) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи.

Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10-20 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- Вибір теми.
- Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
- Складання плану.
- Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
- Добір практичного та статистичного матеріалу.
- Опрацювання зібраного матеріалу.
- Безпосереднє написання тексту реферату.
- Формулювання висновків.
- Оформлення реферату і списку джерел.
- Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
- Підготовка тез або доповіді до захисту реферату.
- Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

Тему реферату здобувач вибирає у відповідності до рекомендацій викладача або ж самостійно, а також маючи на увазі перспективу подальшого використання реферату для написання курсових та підсумкових кваліфікаційних робіт. Вибір теми реферату здобувач повинен узгоджувати з викладачем.

Структура реферату вищого навчального закладу повинна складатися з таких частин:

- Титульна сторінка
- План

- Вступ
- Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів
- Висновки
- Список використаних джерел
- Додатки (за необхідності)

У вступі обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності.

В основній частині здійснюється огляд основних теоретичних та експериментальних досліджень з теми, зазначається, хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював.

Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення.

Наступний етап передбачає поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми.

У висновках надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До списку використаних джерел включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації за останні 5-10 років, Інтернет-ресурси. Кількість використаних джерел у списку повинна становити не менше 10 праць, які оформлені відповідно до сучасних вимог оформлення бібліографії.

У додатках за необхідності наводяться формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Оцінюють реферат, спираючись на наступні критерії:

- відповідність теми змісту реферату;
- глибина і повнота розкриття теми;
- логіка викладення матеріалу;
- термінологічна чіткість;
- рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати;
- власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи;
- правильне оформлення реферату і списку використаних джерел;
- уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу;
- якість презентації результатів реферативного дослідження.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
- програмне забезпечення: система електронного навчання Moodle;
- карти України.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Закон України «Про туризм» (в редакції від 2003 р.). Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
2. Баєв В.В. Основи туropolерейтингу: *навч. посіб.* К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2016. 156 с.
3. Брич В.Я. Туropolерейтинг: *підруч.* Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2017. 440 с.
4. Герасименко В.Г. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: *монографія.* Одеса: Астропринт, 2016. 334 с.
5. Забуранна Л.В., Сіренко К.В. Маркетингові комунікації туристичних підприємств: сучасна теорія і практика: *монографія.* К.: 2014. 152 с.
6. Інфраструктура регіональних ринків туристичних послуг: *монографія* / Г.О. Горіна, О.Б. Чернега, Г.А. Богатирьова та ін.; наук. ред. Г.О. Горіна. Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2019. 145 с.
7. Кифяк В. Ф. Організація туризму: *навч. посібник.* Чернівці: Книги-XXI, 2011. 344 с.
8. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика: *навч. посібник.* К.: ЦУЛ, 2012. 248 с.
9. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: *підручник.* 2-ге видання, перероб. та допов. К.: ЦУЛ, 2012. 368 с.
10. Михайліченко Г.І. Туropolерейтинг: *підручник.* К.: Київський нац. торгов.- економ. ун., 2018. 304 с.
11. Туристські ресурси України: *підручник* / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. 222 с.

Додаткова література

1. Богославець О., Царук В., Юрченко К. Організація туристичних подорожей вітчизняним туropolерейтингом в умовах воєнного стану: виклики та рішення. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка.* 2024. №19. С. 297-305.
2. Вовчанська О.М., Іванова Л.О. Кон’юнктура міжнародного туристичного ринку та чинники її формування. *Підприємництво і торгівля.* 2019. Вип. 24. С. 157-166.
3. Гуцал Л., Столяр В., Шоробура І. Вплив цифровізації на організацію транспортного забезпечення туристичних маршрутів. *Економіка та суспільство.* 2025. №79. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-159>
4. Кошова Б.Р. Оцінка елементів туристичної інфраструктури України у порівнянні з деякими країнами ЄС. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2021. №5. Т.1. С. 52-56.
5. Лисюк Т.В., Терещук О.С. Організація туристичних подорожей і туropolерейтинг. *Причорноморські економічні студії.* 2016. Вип. 7. С. 125-128.
6. Мельниченко С., Зікій Н. Туристичні підприємства України: виклики реальності. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету.* 2019. №3. С. 70-84.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. Режим доступу: www.tourism.gov.ua.
3. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: <http://www.wttc.org>

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)